

ORSAM TUTANAKLARI

No: 22, Şubat 2012

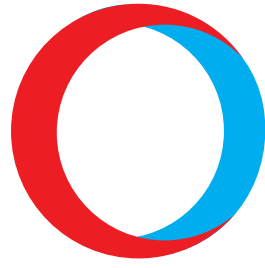
ORTADOĞU'DAKİ GÜNCEL MESELELER ÜZERİNE İRAN DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI YETKİLİLERİYLE 7 ŞUBAT 2012'DE ORSAM'DA YAPILAN TOPLANTI

MEETING HELD ON CURRENT ISSUES IN THE MIDDLE
EAST, WITH THE OFFICIALS OF MINISTRY OF FOREIGN
AFFAIRS OF IRAN, IN ORSAM, ON FEBRUARY 7TH 2012

الاجتماع المعقود في (أورسام) مع مسؤولي وزارة الخارجية
الایرانية في السابع من شباط / فبراير ٢٠١٢
حول الاحداث الجارية في الشرق الأوسط

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER FOR MIDDLE EASTERN STRATEGIC STUDIES
مركز الشرق الأوسط للدراسات الاستراتيجية

ORSAM

TUTANAKLARI

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tarihçe

Türkiye’de eksikliği hissedilmeye başlayan Ortadoğu araştırmaları konusunda kamuoyunun ve dış politika çevrelerinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek amacıyla, 1 Ocak 2009 tarihinde Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) kurulmuŐtur. Kısa sürede yapılanan kurum, çalışmalarını Ortadoğu özelinde yođunlaŐtırmıŐtır.

Ortadoğu’ya BakıŐ

Ortadoğu’nun iç içe geçmiŐ birçok sorunu barındırdığı bir gerçektir. Ancak, ne Ortadoğu ne de halkları, olumsuzluklarla özdeşleştirilmiş bir imaja mahkum edilmemelidir. Ortadoğu ülkeleri, halklarından aldıkları güçle ve iç dinamiklerini seferber ederek barıŐçıl bir kalkınma seferberliği başlatacak potansiyele sahiptir. Bölge halklarının bir arada yaşama iradesine, devletlerin egemenlik halklarına, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine saygı, gerek ülkeler arasında gerek ulusal ölçekte kalıcı barıŐın ve huzurun temin edilmesinin ön şartıdır. Ortadoğu’daki sorunların kavranmasında adil ve gerçekçi çözümler üzerinde durulması, uzlaŐmacı inisiyatifleri cesaretlendirecektir. Sözkonusu çerçevede, Türkiye, yakın çevresinde bölgesel istikrar ve refahın kök salması için yapıcı katkılarını sürdürmelidir. Cepheleşen eksenlere dâhil olmadan, taraflar arasında diyalogun tesisini kolaylaŐtırmaya devam etmesi, tutarlı ve uzlaŐtırıcı politikalarıyla sağladığı uluslararası desteği en etkili biçimde değerlendirebilmesi bölge devletlerinin ve halklarının ortak menfaatidir.

Bir Düşünce Kuruluşu Olarak ORSAM’ın Çalışmaları

ORSAM, Ortadoğu algalmasına uygun olarak, uluslararası politika konularının daha sağlıklı kavranması ve uygun pozisyonların alınabilmesi amacıyla, kamuoyunu ve karar alma mekanizmalarına aydınlatıcı bilgiler sunar. Farklı hareket seçenekleri içeren fikirler üretir. Etkin çözümler önerileri oluşturabilmek için farklı disiplinlerden gelen, alanında yetkin araŐtırmacıların ve entelektüellerin nitelikli çalışmalarını teşvik eder. ORSAM; bölgesel gelişmeleri ve trendleri titizlikle irdeleyerek ilgililere ulaŐtırabilen güçlü bir yayım kapasitesine sahiptir. ORSAM, web sitesiyle, aylık Ortadoğu Analiz ve altı aylık Ortadoğu Etütleri dergileriyle, analizleriyle, raporlarıyla ve kitaplarıyla, ulusal ve uluslararası ölçekte Ortadoğu literatürünün gelişimini desteklemektedir. Bölge ülkelerinden devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve STK temsilcilerinin Türkiye’de konuk edilmesini kolaylaŐtırarak bilgi ve düşüncelerin gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır.

ORTADOĞU'DAKİ GÜNCEL MESELELER ÜZERİNE İRAN DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI YETKİLİLERİYLE 7 ŞUBAT 2012'DE ORSAM'DA YAPILAN TOPLANTI

**MEETING HELD ON CURRENT ISSUES IN
THE MIDDLE EAST, WITH THE OFFICIALS OF
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF IRAN,
IN ORSAM, ON FEBRUARY 7th 2012**

الاجتماع المعقود في (أورسام) مع مسؤولي وزارة الخارجية

الایرانية في السابع من شباط / فبراير ٢٠١٢

حول الاحداث الجارية في الشرق الأوسط

ORTADOĞU'DAKİ GÜNCEL MESELELER ÜZERİNE İRAN DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI YETKİLİLERİYLE 7 ŞUBAT 2012'DE ORSAM'DA YAPILAN TOPLANTI

Jalal NAMINI:

Bu tip görüşmeler çok önemlidir. Bildiğiniz gibi IPIS yani Siyaset ve Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü bizim araştırma merkezimiz. Sayın Kalantari, Türkiye'yi de içeren Asya-Pasifik Çalışmaları Merkezi müdürüdür. Dr. Najafi nükleer silahların yayılmasının engellenmesi ve silahsızlanma konularında çalışmaktadır. Biz Türkiye'nin eski dostuyuz. Sayın Kanbolat, bölgeimizdeki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sadece Suriye'de mi iç durum değişti? Ortadoğu'da Yemen, Bahreyn, Suudi Arabistan, Ürdün ve Fas gibi diğer ülkelerde de aynı türden değişiklikleri görebilirsiniz. Bunları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Mesele bu değil. Bahreyn'deki Sünniler bile mevcut sistemden memnun değiller. Sokaklardaki insanlar sadece Şiiiler değiller. Ülke çoğunluğu Şii olduğu için onlar da Şii kabul ediliyor. Fakat aralarında birçok Sünni de vardır. Kraliyet ailesi bunun bu şekilde bilinmesini istemiyor. Manama sokaklarına veya Bahreyn köylerine baktığınızda Şii ve Sünnilerin birlikte Bahreyn hükümdarına karşı isyan ettiğini görürsünüz.

Yemen, Ürdün ve diğer ülkelerdeki durum nedir?

Mustafa DOLATYAR:

Açıklamalarınız için çok teşekkür ederiz. Bence Suriye'deki gelişmelerin birden fazla boyutu var. Bir tanesi sizin de bahsettiğiniz gibi sivil halkın hükümet protestoları ve güvenlik güçleriyle çatışmasıyla ilgili. Bu sadece bir boyut. Diğer bir boyut Suriye'deki çetelerin rolü ile ilgili. Bazı silahlı çeteler var. Onları halkın geri kala-

nından ayırmak mümkün değil. Bu gelişmelerde onların rolü var. Onlarla güvenlik kuvvetleri arasındaki çatışmalar bu kadar çok insanın öldürülmesiyle sonuçlanıyor. Başka bir boyut ise yabancı devletlerin bu gelişmelerdeki rolü ile alakalı. Bir tarafta ABD ile Avrupa'yı, diğer tarafta ise Rusya ve Çin'i görüyoruz. Hepsinin Suriye'de çıkarları var. Suriye'deki gelişmeleri kendi çıkarlarına göre yönlendirmek istiyorlar. Ayrıca İsrail faktörü de var. Suriye, İsrail ve bölgede aktif çeşitli grupları destekleyen bir devlet olarak bilinir. Suriye kendisi Golan Tepelerini geri almak için bir savaşa girmese dahi İsrail karşıtı grupları desteklemektedir. Suriye'deki gelişmelerde İsrail'in, Türkiye'nin ve Irak'ın yakından ilgisini görürüz. Ürdün ve Lübnan'ın da bu gelişmelerle ilgili kendi yaklaşımları mevcuttur. Komşu ülkelerin yaklaşımları birbirini tutmamaktadır. Suriye'deki gelişmeler Esad'ın devrilmesine yol açtığı gün esas büyük sorunlar başlayacaktır. Suriye'deki gelişmeleri yönlendiren birçok taraf o günden sonra bir araya gelip bir karar birliğine varamayacaktır. O zaman herkes kendi çıkarları peşinden koşacak ve bölge istikrarını Irak kadar kötü bir şekilde etkileyen bir sonuç meydana gelecektir. Suriye halkının demografik yapısı da böyle bir duruma elverişlidir. Bütün bu gelişmelerin bölgeye etkisi nasıl olacaktır? Bu çok önemli ve çok karmaşık bir hikaye. Birçok boyut söz konusu, ama ben Başbakan Erdoğan'ın parti grubu konuşmasını dinlerken hikayenin sadece duygusal boyutuna yönelen bir yaklaşım gördüm. Bu tür bir yaklaşım bizi sorunların çözümüne götürmez.

Benim sorum acaba siz sorunun diğer boyutlarından da söz edecek misiniz? Şimdiye kadar sadece hükümetin vahşi bir şekilde öldürdüğü sivillerden bahsettiniz. Ama sorun bundan ibaret değil. Bölgedeki diğer hükümetlerin de düşünmesi gereken bir mesele bu.

Jalal NAMINI:

Beşar Esad sadece bir tek insan. Belirli bir kişiden bahsediyorsunuz. Beşar Esad'ın güçlü bir partisi var: Baas Partisi. Siz de biz de arkaplanını biliyoruz. Savaş esnasında sekiz yıl boyunca Irak'taki Baas partisine karşı mücadele ettik. Bu sadece tek bir kişiyle ilgili değil, bu bir sistem. Eğer sistem yıkılırsa Suriye'nin Balkanlaşacağını kesin olarak söyleyebiliriz. Bu olması en muhtemel senaryodur. Bölgede ve dünyada Suriye'nin bu hale düşmesini isteyen birçok aktör vardır. Eğer Suriye Balkanlaşırsa çok daha fazla sivil öldürülecektir. Balkanlardaki, Afganistan'daki durumu gördük, gözlemledik. Yabancı güçler bölgede istemedikleri ülkeyi parçalamaya peşinde koşuyorlar. Esad'ı istemiyorlar, çünkü Suriye "Direniş" in sığınaklarından biridir. Amerikalılar ve Avrupalılar, Siyonist rejimin güvenliğini sağlamak için ellerinden geleni yapacaklar. Şüphesiz Suriye, tüm eksikliklerine rağmen "Direniş" e verdiği destek anlamında en güçlü cepheyi oluşturmaktadır. Eğer yıkılırsa ilk kurban Türkiye olacaktır. Çok yakın komşusunuz.

Söylendiği üzere Suriye'nin demografisi açıktır: Hıristiyanlar, Aleviler, Dürziler, Kürtler, Araplar, Sünniler ve

birçok farklı unsur... Irak'taki iç duruma benzemektedir. İstikrarsızlığın ilk durağı Türkiye olacaktır. Bazen Türkiye dış politikasındaki ustalık eserini nasıl oldu da yok etmeye karar verdi diye merak ediyorum. Suriye ile ilişkileriniz son on yılda çok iyiydi. Sınırlarınız barış sınırı olmuştu. Geçen sene Hatay'daydım ve Hatay valisi Türkiye'nin Suriye ile birçok alanda gerçekleştirdiği büyük işlerden bahsediyordu. Diyordu ki "Sınır askerler ve dikenli tellerle kaplıydı, insanların ve ticaret mallarının geçişi mümkün değildi ve kendimizi güvende hissetmiyorduk; şimdi asker yok dikenli tel yok, insanlar gidiyor, geliyor. İş ticaret iki katına çıkıyor." Bu dış politikada bir ustalık eseri idi ve herkes bu yüzden Türk hükümetine saygı duyuyordu. Aniden bunu yerle bir ettiniz. Türkiye Batılıların on yıllar boyunca bölgede inşa ettiği oyun alanında oynamaya başladı. Dediğiniz gibi Suriye'yi istikrarsızlaştırma ve Esad'ı devirme girişimleri on yıllardır sürüyor. Şimdi ellerine fırsat geçti ve muhalefeti silahlandırmaya başladılar. Suriye'deki muhalefet, Mısır'ın aksine, vizyon sahibi ve akıllıca davranmamaktadır. Mısır'da da bu tip bir silahlı çatışma riski vardı. Ancak Mısır'daki Müslüman Kardeşler akıllıca davrandı ve iyi bir iş çıkardılar. Şimdi Suriye'de muhalefet olarak adlandırılan kesimler kendi içlerinde çok parçalı bir görüntü arz ediyor. Esad ve yönetici partiye karşı tüm ülke çapında bir muhalefet yok. Bölge dışı unsurlar bu parçalı kesimlerden bir muhalefet ortaya çıkarmak istiyor. Bu muhalefeti aceleyle silahlandırarak büyük hata yaptılar. Türkiye on yıllar-

dır silahlı bir çatışmayla uğraşiyor. Siviller arasında bazı silahlı çeteler yerleşiyor. Hükümet müdahale ettiğinde ise siviller de zarar görüyor. Sonra da "Hükümet vahşice sivilleri öldürüyor" diyorlar. Bu tam da Batılıların kurdukları bir oyun sahasıdır. Biz kendi bölgesel oyunumuzu kuralmalıyız. Türkiye Suriye'nin en yakın komşusudur. Ayrıca sorun sadece Suriye'de değil; yoksulluk, zengin ve yoksul arasındaki uçurum ve tüm diğer hususlar bölgedeki en küçüğünden, yani Bahreyn'den en büyüğüne, Suudi Arabistan'a kadar her ülke için geçerlidir. Hepsinde aynı sorunlar var. Peki neden Suriye bu şekilde hedefe kondu? Sonrasını da düşünmeliyiz. Diyelim ki yarın Esad devrildi, ne olacak? Türkiye'ye ne olacak? Irak ve bölgenin geri kalanına ne olacak? Direnişe ne olacak? İsrail Esad'ın devrilmesinden çok memnun olacaktır, çünkü bölgesel istikrarsızlık Siyonist rejimin çıkarınadır. Bazı kişiler Esad rejiminin İsrail' saldırı için dikkatli olduğunu söylüyor. Tamam, ama bu bir meşrulaştırma değildir. Evet, Esad rejimi kendi çıkarlarından ötürü İsrail'e saldırmamıştır. Ancak Suriye aynı zamanda Direnişin bir sığınağı olmuştur. Esad ve partisinin devrilmesi kesinlikle İsrail'in istediği bir şeydir. Esad devrildikten sonra Suriye'deki iç çatışmalar körüklenecek ve ülke bir çeşit Afganistan'a dönüştürülecektir. Sonra İsrail, görüşme yapabileceği bir muhatap bulamadığını söyleyecek ve yaptıklarını meşrulaştıracaktır. Mısır'daki durumdan ötürü İsrail'in zamana ihtiyacı var. Mısır'daki durum İsrail'in çıkarına değil ve İsrail aynı durumun Suriye'de yaşanmasını istemiyor. Dolayısıyla

Suriye'nin Balkanlaşması İsrail için en iyi ancak Türkiye ve bölgenin geri kalanı için en kötü senaryo.

Jalal KALANTARI:

Gördüğümüz üzere sorun Suriye'de yaşanan belirsizlik. Eğer Türkiye'de hükümet, üniversiteler, araştırma merkezleri daha açık ve belirli fikirlerle sahip olsaydı memnun olurduk. Bu şekilde bir fikir alışverişi yapmak daha kolay olacaktı. Suriye'nin bizim için önemi, Amerikalıların, Avrupalıların ve İsrail'in Suriye karşıtı olmasından gelmektedir. Mevcut sorunlarla ilgili görüşlerinizi paylaşıyorum. Sivil ve masum halkın öldürülmesi ister Suriye'de, ister Suudi Arabistan'da, isterse de Bahreyn'de olsun kabul edilemez. Biz önceki toplantımızda da, bu toplantıda da bu soruna bölgesel bir çözüm bulma gerekliliğini savunuyoruz. Denizaşırı aktörlere ve onların projelerine fırsat vermemeliyiz. Bence uluslararası bir çözümde yer almak Türkiye'nin dış politikasının ilkelerine de aykırı olacaktır. Uluslararası çözüm demek Amerika'nın çıkarları doğrultusunda bize dayattıkları bir çözüm demektir. Bu tür bir çözüm Suriye halkının çıkarına olmayacaktır. Size komşumuz ve kardeşimiz olarak açık olmak gerekirse, İran ve Türkiye arasında Suriye'de büyük bir işbirliği alanı vardır. Doğal olarak, Çin ve Rusya gibi bazı uluslararası aktörler de Suriye sahnesinde aktif olmaya çalışmaktadır. Bu tür bir durum Türkiye ve İran açısından fırsatlar yaratmaktadır. İki ülkenin araştırma merkezlerinde bu konular tartışılmalıdır. Biz Beşar Esad'la konuşup onu reformlar konusunda ikna edebiliriz. Türkiye de

muhaliflerle konuşma potansiyeline sahip. Bence biz bölge ülkeleri arasında bir diyalog başlatılmasına önyak olabiliriz. Belki Mısır da katılabilir. Türkiye'nin ortak hareket ettiği KİK'in yeterli bir forum olduğuna inanmıyorum. KİK Suudi Arabistan'dan ibarettir. Suriye ile ilgili olarak bahsettiğiniz sorunlar Suudi Arabistan'da da vardır. Suudi Arabistan'ın Suriye'deki sorunların çözümüne ilişkin bir kapasitesi yok. Bence Suriye'de diyalogun başlaması sağlanabilir. İran ve Türkiye'nin samimi bir şekilde etkileşimi için fırsat vardır. Ruslar ve Çinliler de katkı sunabilir. Fakat çözüm yerli bir çözüm olmalıdır. Suriye için bölge çıkışlı bir çözüm gerekmektedir.

Reza NAJAFI:

Bu konu benim uzmanlık alanım değil fakat tartışmaları dikkatle takip ettim. Bütün bu gelişmeler bana 2003'de Irak savaşından önceki iddia ve suçlamaları andırıyor. ABD ve diğerleri Irak'a girip Saddam'ı devirdiklerinde demokratik bir sistem kurup ülkeyi daha güzel bir hale getireceklerini varsayıyorlardı. On yıl sonra baktığımızda her gün daha fazla insan öldürülüyor. İstikrar halen mevcut değil. Bölge ülkeleri olarak, biz, tarihin tekerrür etmemesini sağlamalıyız. Aynı türden gelişmelerin yaşanması ne Türkiye'nin, ne İran'ın ne de bölge ülkelerinin çıkarına olur.

Mustafa DOLATYAR:

Türkiye bir konuda avantajlıdır, muhalif gruplarla bağlantısı var. Bizim de Beşar Esad ile bağlantımız mevcut. Bir girişim başlatarak bu iki grubu bir

araya getirebiliriz. Bir masa etrafında oturup sorunları ve çözüm önerilerini tartışarak Suriye içerisinde bir uzlaşma sağlamak mümkün olabilir. Ben bunu çözüm için önemli bir adım olarak değerlendiriyorum. İran ve Türkiye bu girişimde birbirilerini tamamlarlar. Bu bence çok önemli. Ben Tahran'da Dışişleri Bakanlığı'nın Türkiye bölümünün direktörüyüm. Birkaç kez Türkiye'nin yaklaşımını öğrenmeye çalıştık. Olumlu bir yaklaşım gördüğümüzde bu girişimi başlatmaya ve tarafları bir araya getirmeye çalışacağız. Fakat bu süreçte Suriye rejimi ve muhalifleri arasındaki atmosferi yumuşatacak adımlar da atmak gerekmektedir. Beşar Esad'ı devirmenin tek çözüm olduğuna inanmıyorum, çünkü hala Esad'ı destekleyen gruplar var. Çoğunluk karşı olsa da Esad, azınlığa dayanarak rejimini sürdürebilir. Fakat ben bu şekilde demokrasinin gelişeceğini zannetmiyorum. Demokrasi bir proje değil bir süreçtir. Türkiye'de ancak 78 yıl sonra askeri darbelerin olmayacağı bir noktaya gelindi. Yaklaşık 80 yıldır bu sürecin içerisindeyiz. Suriye'de demokrasi istiyorsanız bunun bir proje olmadığını görmemiz gerekir. Bir günde veya kısa bir sürede bu mümkün olmaz. Ayrıca ABD ve Batılı devletler de Ortadoğu'da demokrasi yanlısı değiller. Onların tek hedefi İsrail'in güvenliğini sağlamaktır. Biz tarafları bir araya getirebilirsek ve çözüme ulaşmalarını sağlayabilirsek bu hem Suriyeliler hem de bölge açısından faydalı olacaktır. Suriye'de bir iktidar değişimi olacaksa bu yolla olmalıdır.

Jalal NAMINI:

Sizinle görüşmekten memnun olduk. Zaten Bakanlık'taki dostlarımıza da Türkiye'nin komşuları Suriye ve İran ile ilgili iyi niyetinden şüphe duymadığımızı iletmiştik. Sorun Suriye içerisinde aktif olan diğer unsurlarla ilgili. Bazıları kişisel çıkar için Esad'dan intikam alma peşinde, bazıları ise ülkenin istikrarsızlaşmasını istiyor. Amerika ve Batılı devletler demokrasi değil kendi çıkarlarının peşinde. Bildiğiniz gibi onlar hep bölgedeki otoriter rejimlerin destekçisi olmuşlardır. Eğer bir gün çıkarları Saddam gibi bir diktatörü desteklemeyi gerektirirse onu da yaparlar. Çıkarları Körfez'deki kraliyet ailesi rejimlerini desteklemeyi gerektirirse onu da yaparlar. Suriye'de ve bölgede kendi oyunlarını oynuyorlar. Türkiye, İran, Filistin ve tüm bölge halklarının çıkarı bu oyuna katılmamaktadır. Bizim bölgedeki sorunlara çözüm bulmamızı sağlayacak yeteneğimiz ve entelektüel kapasitemiz var. Bir araya gelmek için güven inşa etmeliyiz. Suriye'deki durumun birden fazla boyutu vardır. Bir araya gelip Suriye halkı ve bölge halklarının çıkarına bir çözüm gerçekleştirmemiz gerekir. Evet biraz geç oldu fakat hiç olmamasından iyidir. Bugün biz entelektüeller ve akademisyenlerle görüşerek bir çekirdek çalışma grubu oluşturmaya çalışıyoruz. Umarım, Suriye halkı ve bölge halklarının çıkarına olacak bir çözüme ulaşabiliriz.

AKADEMİK KADRO

Hasan Kanbolat
 Prof. Dr. Hayati Aktaş
 Doç. Dr. Veysel Ayhan
 Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
 Doç. Dr. Tarık Oğuzlu
 Doç. Dr. Mehmet Şahin
 Doç. Dr. Harun Öztürkler
 Doç. Dr. Özlem Tür
 Habib Hürmüzlü
 Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen
 Yrd. Doç. Dr. Canat Mominkulov
 Yrd. Doç. Dr. Bayram Sinkaya
 Dr. Abdullah Alshamri
 Dr. Neslihan Kevser Çevik
 Dr. Didem Daniş
 Dr. Jale Nur Ece
 Dr. İlyas Kamalov
 Dr. Yaşar Sarı
 Dr. Bayram Sinkaya
 Dr. Süreyya Yiğit
 Av. Aslıhan Erbaş Açıklak
 Fazıl Ahmet Burget
 Volkan Çakır
 Esra Demir
 Bilgay Duman
 Ogün Duru
 Noyan Gürel
 Selen Tonkuş Kareem
 Oytun Orhan
 Sercan Doğan
 Nebahat Tanriverdi
 Uğur Çil
 Nazlı Ayhan
 Leyla Melike Koçgündüz
 Ufuk Döngel
 Göknil Erbaş
 Asli Değirmenci
 Jubjana Vila
 Mavjuda Akramova

ORSAM Başkanı
 ORSAM Trabzon Temsilcisi, KTÜ Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Abant İzzet Baysal Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, ORSAM Avrasya Stratejileri Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Uluslararası Antalya Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Gazi Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu Ekonomileri - Afyon Kocatepe Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ODTÜ
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Ahi Evran Üniversitesi
 ORSAM Uzmanı, Ortadoğu - El Farabi Kazak Milli Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ORSAM Riyad Temsilcisi
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Galatasaray Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Deniz Emniyeti ve Güvenliği
 ORSAM Danışmanı, Avrasya
 ORSAM Danışmanı, Avrasya - ORSAM Bışkek Temsilcisi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniv.
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Atatürk Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Avrasya
 ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Afganistan
 ORSAM Danışmanı, Afrika - ORSAM Antananarivo (Madagaskar) Temsilcisi
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
 ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
 ORSAM Yönetici Editörü
 ORSAM İzmir Temsilcisi
 ORSAM Erbil (Irak) Temsilcisi
 ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu & Projeler
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu & Projeler
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Karadeniz
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu

ORSAM Su Araştırmaları Programı

Dr. Tuğba Evrim Maden
 Dr. Seyfi Kılıç
 Kamil Erdem Güler
 Çağlayan Arslan

ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
 ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
 ORSAM Uzman Yardımcısı, ORSAM Su Araştırmaları Programı
 ORSAM Uzman Yardımcısı, ORSAM Su Araştırmaları Programı

ORSAM DANIŞMA KURULU

Dr. İsmet Abdülmecid
 Prof. Dr. Hayati Aktaş
 Hasan Alsancak
 Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
 Prof. Dr. Ahat Andican
 Prof. Dr. Dorayd A. Noori
 Prof. Dr. Tayyar An
 Prof. Dr. Ali Arslan
 Başar Ay
 Prof. Dr. Mustafa Aydın
 Doç. Dr. Ersel Aydın
 Doç. Dr. Veysel Ayhan
 Prof. Dr. Hüseyin Bağcı
 İtir Bağdadı
 Prof. Dr. İdris Bal
 Yrd. Doç. Dr. Ersan Başar
 Kemal Beyatlı
 Barbaros Binicioğlu
 Prof. Dr. Ali Birinci
 Doç. Dr. Mustafa Budak
 Dr. Hasan Canpolat
 E. Hava Orgeneral Ergin Celasin
 Volkan Çakır
 Doç. Dr. Mitat Çelikpala
 Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya
 Dr. Didem Daniş
 Esra Demir
 Prof. Dr. Volkan Ediger
 Prof. Dr. Cezmi Eraslan
 Prof. Dr. Çağrı Erhan
 Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen
 Dr. Amer Hasan Fayyadh
 Av. Aslıhan Erbaş Açıklak

Irak Danıştay Eski Başkanı
 ORSAM Trabzon Temsilcisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 BP & BTC Türkiye, Enerji Güvenliği Direktörü
 ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
 Devlet Eski Bakanı, İstanbul Üniversitesi
 Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı Yardımcısı
 Uludağ Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 İstanbul Üniversitesi, Tarih Bölümü
 Türkiye Tekstil Sanayi İşveren Sendikası Genel Sekreteri
 Kadir Has Üniversitesi Rektörü
 Bilkent Üniversitesi Rektör Yardımcısı & Fulbright Genel Sekreteri
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 İzmir Ekonomi Üniversitesi Öğretim Görevlisi, Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği Bölümü
 TBMM 24. Dönem Milletvekili
 Karadeniz Teknik Üniversitesi, Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Bölüm Başkanı
 Irak Türkmen Basın Kenseyi Başkanı
 Ortadoğu Danışmanı
 Polis Akademisi Öğretim Üyesi
 Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdür Yardımcısı
 İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
 23. Hava Kuvvetleri Komutanı
 ORSAM Danışmanı, Afrika
 Kadir Has Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 YÖK Başkanı
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Galatasaray Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
 İzmir Ekonomi Üniversitesi, Ekonomi Bölümü
 Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı
 Ankara Üniversitesi ATAUM Müdürü, SBF Uluslararası İlişkiler Bölümü
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 Bağdat Üniversitesi, Siyaset Bilimi Fakültesi Dekanı
 ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku

Cevat Gök
 Mete Göknel
 Osman Göksel
 Timur Göksel
 Prof. Dr. Muhamad Al Hamdani
 Habib Hümmüzlü
 Numan Hazar
 Doç. Dr. Pınar İpek
 Dr. Tuğrul İsmail
 Dr. İlyas Kamalov
 Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
 Doç. Dr. Şenol Kantarcı
 Selçuk Karaçay
 Doç. Dr. Nilüfer Karacasulu
 İsmet Karalar
 Dr. Hasan Canpolat
 Prof. Dr. M. Lütfullah Karaman
 Yrd. Doç. Dr. Şaban Kardeş
 Av. Tuncay Kılıç
 Doç. Dr. Elif Hatun Kılıçbeyli
 Prof. Dr. Aleksandr Knyazev
 Prof. Dr. Alexander Koleşnikov
 Prof. Dr. Erol Kurubaş
 Prof. Dr. Talip Küçükcan
 Arslan Kaya
 Dr. Hicran Kazancı
 İzzettin Kerküklü
 Prof. Dr. Mustafa Kibaroğlu
 Dr. Max Georg Meier
 Prof. Dr. Mosa Aziz Al Mosawa
 Prof. Dr. Mahir Nakip
 Doç. Dr. Tarık Oğuzlu
 Prof. Dr. Çınar Özen
 Murat Özçelik
 Doç. Dr. Harun Öztürkler
 Dr. Bahadır Pehlivan Türk
 Prof. Dr. Victor Panin
 Doç. Dr. Fırat Purtaş
 Prof. Dr. Suphi Saatçı
 Dr. Yaşar Sarı
 Ersan Sarıkaya
 Yrd. Doç. Dr. Bayram Sinkaya
 Doç. Dr. İbrahim Sirkeci
 Dr. Aleksandr Sotnichenko
 Zaher Sultan
 Dr. Irina Svistunova
 Doç. Dr. Mehmet Şahin
 Prof. Dr. Türel Yılmaz Şahin
 Mehmet Şüküroğlu
 Doç. Dr. Oktay Tanrısever
 Prof. Dr. Erol Taymaz
 Prof. Dr. Sabri Tekir
 Dr. Gönül Tol
 Doç. Dr. Özlem Tür
 M. Ragıp Vural
 Dr. Ermanno Visintainer
 Dr. Umut Uzer
 Prof. Dr. Vatanyar Yagya
 Dr. Süreyya Yiğit

Irak El Fırat IV Türkiye Müdürü
 BOTAŞ Eski Genel Müdürü
 BTC ve NABUCCO Koordinatörü
 Beyrut Amerikan Üniversitesi Öğretim Üyesi
 Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı
 Emekli Büyükelçi
 Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 ORSAM Avrasya Danışmanı
 ORSAM Danışmanı, ORSAM Avrasya Stratejileri Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
 Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Vodafone Genel Müdür Yardımcısı (Türkiye)
 Dokuz Eylül Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Edremit Belediye Başkanı Danışmanı
 İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
 Fatih Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Edremit Belediye Başkanı
 Çukurova Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 Rus-Slav Üniversitesi (Bişkek, Kırgızistan)
 Diplomat
 Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü Müdürü
 KPMG, Yeminli Mali Müşavir
 Irak Türkmen Cephesi Türkiye Temsilcisi
 Kerkük Vakfı Başkanı
 Okan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 Hanns Seidel Vakfı Proje Müdürü (Bişkek)
 Bağdat Üniversitesi Rektörü
 Erciyes Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Uluslararası Antalya Üniversitesi
 Ankara Üniversitesi, SBF Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisat Bölümü
 TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Pyatigorsk Üniversitesi (Pyatigorsk, Rusya)
 Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı
 Kerkük Vakfı Genel Sekreteri
 ORSAM Danışmanı, Avrasya – ORSAM Bişkek Temsilcisi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniv.
 Türkmeneli TV – (Kerkük, Irak)
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
 Regent's College (Londra, Birleşik Krallık)
 St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
 Lübnan Türk Cemiyeti Başkanı
 Rusya Strateji Araştırmaları Merkezi, Türkiye-Ortadoğu Araştırmaları Masası Uzmanı
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Gazi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Enerji Uzmanı
 ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 ODTÜ, Kuzey Kıbrıs Kampüsü Rektör Yardımcısı (KKTC)
 İzmir Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dekanı
 Middle East Institute Türkiye Çalışmaları Direktörü (ABD)
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü
 2023 Dergisi Yayın Koordinatörü
 Vox Populi Direktörü (Roma-İtalya)
 İstanbul Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri
 St. Petersburg Şehir Parlamentosu Milletvekili, St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
 ORSAM Avrasya Danışmanı

ORTADOĞU ETÜTLERİ YAYIN KURULU

Meliha Benli Altunışık
 Bülent Aras
 Tayyar Arı
 İlker Aytürk
 Recep Boztemur
 Katerina Dalacoura
 F. Gregory Gause
 Fawaz Gerges
 Ahmet K. Han
 Raymond Hinnebusch
 Rosemary Hollis
 Bahgat Korany
 Peter Mandaville
 Emma Murphy

Orta Doğu Teknik Üniversitesi
 Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
 Uludağ Üniversitesi
 Bilkent Üniversitesi
 Orta Doğu Teknik Üniversitesi
 Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 Vermont Üniversitesi (ABD)
 Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 Kadir Has Üniversitesi
 St. Andrews Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 City Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 George Mason Üniversitesi (ABD)
 Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)

ORTADOĞU ANALİZ YAYIN KURULU

Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
 Hasan Kanbolat
 Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
 Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen

ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
 ORSAM Başkanı
 ORSAM Danışmanı, ORSAM Avrasya Stratejileri Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı

MithatpaŐa Caddesi 46/6 Kızılay-ANKARA
Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48
www.orsam.org.tr, orsam@orsam.org.tr